

עשור, כנסת ישראל התחברת
בעשור שהוא צדיק, ורמוז
מקומו בעשור, ואז פסח לה'.

ורבן מי שהוא טהור וסלקה
ממנו אותה ערלה, ויראה רשם
קדוש של צדיק, שהוא י' בו,
ולא הקריב פסח לה', כנסת
ישראל לצדיק, שהוא ראוי לקרב
למקדש ולא ערל וטמא. שאם
לא הקריב, יש בו פרת. ומה
הטעם? שהרי בכל התורה אין
פרת אלא על מצוות לא תעשה,
מה [ומה] הטעם בפסח ומילה,
שהם מצוות עשה, יש פרת?
אלא משום שהדרגה גורמת
שהיא כנסת ישראל שהיא פסח,
ונקראת [נקראת] מצוות לא תעשה,
צריכה להתחבר עם עשה
ולהכליל בו מדת לילה עם יום.
ומהו? זה צדיק, שהיא מילה
ומצות עשה, ונכלל במצות לא
תעשה מדת יום בלילה. ואם לא
נמול בן אדם, לא ראוי להקריב
אותם, לכן עומדת מצות לא
תעשה עליו, ודנה אותו בכרת,
שלא תפגס נפשו למקדש. וכן
בפסח צריכה כנסת ישראל
להתחבר עם בעלה. ואם בן אדם
לא עושה ולא מקריב פסח לה',
היא עומדת עליו ודנה אותו,
ולא מוציאה אותו מתחת יד
פרעה, ונכרתת נפשו במקום
קדוש, ונשארת במקום טמא
במצרים, שהרי אם לא עשו
ישראל שתי מצוות אלו, לא
יצאו משם.

ורבן כתוב (דברים טו) שמור את
חדש האביב ועשית פסח לה'
אלהיך. שמור - כללות של
נקבה, לא תעשה. את - כללות
של הכל. חדש האביב - שהרי
באותה שעה שעורה אביב,
ומקריבים ממנו עמר עשירית
האיפה ממחרת השבת היא,

ארבעה בעשור כנסת ישראל אתחברת
בעשור דאיהו צדיק ורמיז אתריה בעשור.
וכדין פסח ליי.

ובגין כך מאן דאיהו טהור ויסתלק מניה
ההוא ערלה ויתחזי רשימא קדישא
דצדי"ק דאיהו י' ביה ולא קריב פסח ליי
(דאיהו) כנסת ישראל לצדיק דהוא חזי לקרבא
למקדשא ולא ערל וטמא, דאי לא קריב אית
ביה פרת. ומאי טעמא דהא כל אורייתא לא
אית בה פרת אלא על מצות לא תעשה. מאי
(ומאי) טעמא בפסח ומילה דאינון מצות עשה
כרת. אלא בגין דדרגא קא גרים דאיהי כנסת
ישראל, דאיהי פסח, ואקרי (אקרי) מצות לא
תעשה, בעיא לאתחברת בעשה ולא תפלה
ביה מדת לילה כיום.

ומאן איהו דא צדי"ק, דאיהו מילה ומצות
עשה ואתפלה במצות לא תעשה מדת
יום בלילה. ואי לא אתגזר בר נש לא אתחזי
לקרבא לון, בגין כך קיימא מצות לא תעשה
עליה ודיינת ליה בכרת, דלא ייעול נפשיה
למקדשא. וכן בפסח בעיא כנסת ישראל
לאתחברת בבעלה ואי לא עביד בר נש ולא
קריב פסח ליי, קיימא עליה ודיינת ליה ולא
אפיקת יתיה מתחות ידא דפרעה ואשתציאת
נפשיה מאתרא קדישא, ואשתארת באתרא
מסאבא במצרים. דהא ישראל אי לא עבידו
הגי תרין פקודין לא נפקו מתמן.

ובגין כך פתיב (דברים י"ז) שמור את חדש
האביב ועשית פסח ליי אלהיך. שמור,
כלל דנוקבא לא תעשה. את, כלל דכולא.
חדש האביב דהא בההוא שעתא שעורה
אביב ומקריבין מניה עומר עשירית האיפה
ממחרת השבת איהו, וספרין שבע שבועין

וסופרים שבֵּעָה שְׂבוּעוֹת שְׁלָמִים
לְעֹלוֹת לְמַעְלָה, וְלִקְבֹּל מֵאוֹתָם
חֲמִשִּׁים יָמִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הָאֵם
הָעֲלִיּוֹנָה תוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת לַחֵם,
שְׁפָתוֹב (מִשְׁלֵי ט) לְכוּ לַחֲמוּ
בְלַחְמִי.

וְאֵנּוּ מִקְרִיבִים בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים
שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ תוֹרָה שְׁתֵּי הַלֶּחֶם,
תוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה,
וְיוֹרֵד חֶסֶד שֶׁל הַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ
שֶׁל הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה) בְּאוֹתָם
שְׂבָעָה שְׂבוּעוֹת שְׁלָמִים כִּפְלַי,
וְכָל אַחַת מֵאוֹתָן שְׂבַע דְּרָגוֹת
כְּלוּלָה בְּשִׁבְעָה, כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוֹ
בְּסוּד הָאִמּוֹנָה. לְכֵן שְׁמוֹר אֶת
חֲדָשׁ הָאֲבִיב וְעִשִׂיתָ פֶּסַח לֵה'.
הַקָּרֵב אוֹתָם בְּיַחְוֵד, שֶׁהָרִי בּוֹ
הוֹצִיאָךְ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה, וְתִשְׁלִים
אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרָאת לֵיל
שְׁמוּרִים, וְתִקְרִיב זָכָר אֵלֶיהָ
וְתִקְרָא לַיְלָה שְׁלָמִים.

וְכֵן תִּרְאֶה, נַעֲרָה בְּתוּלָה, עַד
שֶׁלֹּא קָרַב אֵלֶיהָ זָכָר, נִקְרָאת
נַעֲרָה. אַחֲרַי כֶּן נִקְרָאת נַעֲרָה. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כב) וְנִתְּנָה לְאָבִי
הַנַּעֲרָה, שְׁלֵמָה דְּוָקָא. וְזֶהוּ
כְּשֶׁנִּמְצְאוֹת שְׁלֵמָה, וְלֹא הַתְּקָרֵב
מִי [לְמִי] שֶׁלֹּא רָאוּ. אֵךְ כֵּן
בְּתַחֲלָה לֵיל שְׁמוּרִים, אַחֲרַי כֶּן
הַלַּיְלָה הַזֶּה לֵה', כְּשֶׁמִּתְקָרֵב זֶה
לְזוֹתָהּ, וְלִכֵּן לֹא רָאוּ לְהַתְּקָרֵב
לְאוֹתוֹ פֶּסַח עֶרֶל וְטָמֵא.

וְדָמָה טְעוֹן מִתְּנָה אַחַת דְּוָקָא,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ו) אַחַת הִיא
יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה.
הִיא שׁוֹמֵרֶת אֶת בְּנֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ בְּמִנְהַגֵּיהֶם, מִשּׁוּם
כֶּן שְׁבִטִי יֵה יִצְאוּ מִשָּׁם,
וְהַתְּחַבְּרָה יוֹד בְּה"א, וְלֹא
בְּמִקּוֹם אַחֲרַי, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ הֵם.
אֲבָל כְּשֶׁיִּצְאוּ מִבְּבֶל, נִטְמְאוּ שֵׁם
וְטָמְאוּ הַמִּקְדָּשׁ, מִשּׁוּם כֶּן הִנָּחַשׁ
שֶׁלֹּט בָּהֶם, וְלֹא נִמְצָא שְׁלִטוֹן
לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִכֵּן מִשּׁוּם

שְׁלָמִין לְאַסְתִּלְקָא לְעִילָא וְלִקְבֹּלָא מֵאִינוּן
חֲמִשִּׁין יוֹמִין עֲלֵאִין דְּאִימָא עֲלָאָה אוֹרִייתָא.
דְּאִקְרִי לַחֵם דְּכִתִּיב (מִשְׁלֵי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי.
וְאֵנּוּ מִקְרִיבִין בְּיוֹמָא דְּחֲמִשִּׁין דְּאִתִּייהִיב בֵּיהּ
אוֹרִייתָא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, תוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב
וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְנִחִית טִיבוּ דְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא דְּאִימָא עֲלָאָה בְּאִינוּן שְׂבַע שְׂבוּעִין
שְׁלִימִין בְּכוּלָא. וְכָל חַד מֵאִינוּן שְׂבַע דְּרָגִין
כְּלִיל בְּשִׁבְעָה כְּדְּאוּקִימָנָא בְּרָזָא דְּמִהִימְנוּתָא.
בְּגִין כֶּן (דְּבָרִים ט"ז) שְׁמוֹר אֶת חֲדָשׁ הָאֲבִיב
וְעִשִׂיתָ פֶּסַח לֵי, קָרִיב לֹון בְּיַחְוֵדָא. דְּהָא בֵּיהּ
אֶפְקָךְ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה, וְתִשְׁלִים לְהָא דְּרָגָא
דְּאִקְרִי לֵיל שְׁמוּרִים, וְתִקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבְהָ
וְתִתְקָרִי לַיְלָה שְׁלִימָא.

וְהָא חֲזִי נַעֲרָה בְּתוּלָה עַד לָא אִתְקָרִיב
דְּכוּרָא לְגַבְהָ אִקְרִי נַעֲרָה, לְבַתָּר אִקְרִי
נַעֲרָה. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כ"ב) וְנִתְּנָה לְאָבִי
הַנַּעֲרָה, שְׁלִימָא דְּיִיקָא. וְדָא אִיהוּ כַּד
אֲשִׁתְּפַחַת שְׁלִימָא וְלֹא אִתְקָרִיב מֵאֵן (כ"א לְמֵאֵן)
דְּלֹא אִתְחַזִּי. אוֹף הָכָא בְּקִדְמִיתָא לֵיל
שְׁמוּרִים לְבַתָּר, הַלַּיְלָה הַזֶּה לֵי, כַּד אִתְקָרִיב
זֶה לְזוֹתָהּ. בְּגִין כֶּן לֹא אִתְחַזִּי לְאַתְקָרְבָא
כִּהְהוּא פֶּסַח עֶרֶל וְטָמֵא.

וְדָמָה טְעוֹן מִתְּנָה אַחַת דְּיִיקָא, כְּמָה דְּאִתְ
אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי
אַחַת הִיא לְאִמָּה. הִיא נְטֻרַת בְּנֵהָא דְּלֹא
יִסְתַּאֲבוּן בְּנִמוּסֵיהוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כֶּן שְׁבִטִי
יֵה נִפְקוּ מִתְּפָן וְאַתְחַבְּרַת יוֹד בְּה"א וְלֹא
בְּאַתָּר אַחֲרָא כְּמָה דְּעָבְדוּ אִינוּן. אֲבָל כַּד
נִפְקוּ מִבְּבֶל דְּאַסְתִּלְקָבוּ תַמְן, סָאִיבוּ מִקְדָּשָׁא.
בְּגִין כֶּן חֲוִיָּא שְׁלִיט בְּהוּ וְלֹא אֲשִׁתְּכַח
שׁוֹלְטָנוּתָא לְיִשְׂרָאֵל כִּהְהוּא זְמַנָּא, בְּגִין
דְּסָאִיבוּ מִקְדָּשָׁא בְּנִשְׁמִים נְכָרִיּוֹת. מִכֵּן מִשּׁוּם